

Gouverneur
Provincie
Antwerpen

Lezing Gouverneur Cathy Berx tijdens de academische zitting ter gelegenheid van 10 jaar FIW KULeuven Campus Geel en uitreiking erepenning aan Bas Van der Veken

25 maart 2024

“Meanderen tussen wetenschap, beleid en praktijk”

Beste gevierde, beste Bas,
Beste genodigden,

Bij een dubbel feest past een volmondig ‘ja’!
Wat een voorrecht en plezier om samen met u een decennium Faculteit
Industriële Ingenieurswetenschappen te vieren.

Wat een plezier om samen met u getuige te zijn van de terechte erkenning
die dr. ir. Bas Van der Veken te beurt valt voor zijn uitmuntende werk als
coördinator van het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete, én als
voorzitter van het Vlaams Overleg Regionale Landschappen.

*“Die Erfahrung ohne Theorie ist blind, aber die Theorie ohne Erfahrung ist
ein einfaches intellektuelles Spiel”,* stelde Immanuel Kant ooit vast.

Dat theorie en wetenschap, bijvoorbeeld aan de faculteit Industriële
Ingenieurswetenschappen en de praktijk-in de persoon van Bas en de
Regionale Landschappen- niet zonder elkaar kunnen,
is een open deur.

Wetenschap staat voor innovatie en vooruitgang of legt er minstens de
fundamenten voor. De praktische toepassing ervan vertaalt, vult aan, stuurt
bij en zorgt voor tastbare impact.

Succesvolle implementatie van wetenschappelijk onderzoek vraagt ook goed beleid, investeringen, langetermijndenken, overleg, transparantie, en draagvlak.

Kortom, een optimaal samenspel tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen is cruciaal. Voeg daar gerust de samenwerking met relevante stakeholders en partners aan toe, en u heeft een vruchtbare quadruple helix, met gezonde checks and balances.

Dames en heren,

In een sterk en snel veranderende wereld met relatief veel onzekerheid verwachten mensen heel veel van hun beleidsmakers, tegelijk wantrouwen ze hen steeds meer.

De uitdagingen zijn talrijk en divers.

Bovendien volgen ze elkaar in een razendsnel tempo op en/of overlappen ze elkaar: de covid-pandemie, de opvang van ontheemden uit Oekraïne, de stijgende inflatie, de energiecrisis, ondermijnende criminaliteit, de weersextremen ten gevolge van de klimaatverstoring, het verlies aan biodiversiteit, de industrie- en landbouwsector die als het ware vechten om wat rest aan omgevings- en gebruiksruimte, ... om er maar enkele te noemen.

Overigens, de toenemende snelheid van technische en technologische veranderingen met o.a. artificiële intelligentie, cybercrime, risico's op hacking, toenemende manipulatie en polarisatie door *fake news* verspreid door o.m. trollen van en/of vijandige naties, maken het er niet eenvoudiger op.

Zelden bleek de nood aan wetenschappelijke evidentie als basis van gedegen beleid zo groot.

Echt 'leven en overtuigen' vereist dat ze bovendien aansluiting vindt bij herkenbare ervaringen uit de brede praktijk van ondernemingen, netwerken, het middenveld en burgers.

Immers, enkel op het terrein wordt écht duidelijk wat echt werkt, wat er ontbreekt of wat anders moet.

Dames en heren,

U weet het als geen ander.

Van een open, democratische samenleving kan zelfs geen sprake zijn zonder kennisinstellingen die in alle onafhankelijkheid fundamenteel en meer toegepast wetenschappelijk onderzoek kunnen bedrijven, op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd onderwijs kunnen verstrekken en wetenschappelijke dienstverlening kunnen bieden.

Dat geldt des te meer wanneer de democratische rechtstaat en het vertrouwen in de wetenschap onder druk staan.

Zonder vertrouwen in goed gebrachte wetenschappelijke evidentie wordt het knap lastig om desinformatie en fake news tegen te gaan.

Vooraf dan blijven investeringen in *state of the art* wetenschappelijk onderzoek en waarborgen voor de integriteit van wetenschappers groot.

Als geen ander kunnen en moeten ze:

- 1) Objectiveren door te meten, en te monitoren om bij te dragen tot oplossingsrichtingen gebaseerd op evidentie met inzichten in impact en consequenties.
- 2) Bijdragen tot depolarisering door zorgvuldig in te zetten op wetenschappelijke methoden van voortschrijdend inzicht en tegensprekelijk debat.

In de wetenschap dat alles begint, dat alles staat en valt met goed begrijpend lezen en leren lezen, met passie voor het geschreven en gesproken woord! En voor de ingenieurs ook cijfers.

Tegelijk is het inzicht cruciaal dat wetenschap, data, feiten en informatie steeds ook ontoereikend zijn, want best worden verrijkt met volgehouden, empathisch en waarachtig overleg, waarbij actief luisteren minstens even belangrijk is als spreken.

Immers, niet alleen het hoofd, maar ook het hart moet mee!

Dames en heren,

Op vraag van de Vlaamse Regering faciliteren gouverneurs heel wat uiteenlopende projecten. Met de coördinatieopdracht spelen we maximaal in op de immer toenemende vraag naar coördinatie en afstemming.

Dit resulteert in vele projecten en veelal langlopende trajecten met elk een eigen overlegstructuur.

In de praktijk komt dit in essentie neer op lang en intens overleggen, geduldig maar volhardend blijven doorwerken om-met vallen en opstaan en vaak omkijken- dossiers en opdrachten succesvol op de rails te krijgen en liefst ook succesvol af te ronden.

Dit veronderstelt een heldere, liefst gedeelde stip aan de horizon.

En vooral mensen. De 'juiste mensen' die bereid zijn om – niettegenstaande hun verschil in visie en botsende, legitieme belangen-samen te zoeken naar oplossingen om zo stapsgewijs de beoogde, soms opgelegde, meestal urgente doelen te realiseren.

Emotionele intelligentie, geduld, goede participatie en co-creatie-al zullen zelfs die niet steeds volstaan- maken mee het verschil.

Warme betrokkenheid, helder en correct informeren, mee nadenken over kansen en oplossingen, het zijn essentiële factoren om dit soort complexe dossiers tot een goed einde te brengen.

Dat bij die vele overlegtrajecten ook kennisinstellingen betrokken worden, is evident.

De voorbeelden uit de eigen werking in de Kempen zijn inmiddels legio. Ook mensen uit deze instelling droegen en dragen er niet zelden hun steen toe bij.

Witteveen & Bos stelde vorige week de conclusies van de langverwachte, buitengewoon boeiende eco-hydrologische studie m.b.t. onder meer de Zegge voor.

Het maakte dankbaar gebruik van de kennis en het onderzoek van Karen Vancampenhout, die haar inzichten ook geregeld deelde op de stuurgroep. Patrick Willems is inmiddels-en terecht- een bekende Vlaming dankzij zijn uitstekende onderzoek over water en systeemherstel.

Met zijn heldere wetenschapscommunicatie bereikt hij bovendien het grotere, te overtuigen publiek. In het project van de klimaatplassen speelt VITO dan weer een kapitale rol.

En zo kan ik nog even doorgaan.

Velen van al die wetenschappers en onderzoekers zijn allicht ook hier gevormd.

En er is nog een vraag die al weken, maanden, zo niet jaren op onze lippen brandt: hoe komen we-overtuigend- tot duurzame en even rendabele als regeneratieve waardencreatie door innovatieve landbouw in klimaatrobuuste valleien, met hogere grondwaterstanden waarin vooral ook natte natuur goed kan gedijen. Een kolfje naar de hand van biowetenschappers.

Extra inzichten, goede voorbeelden uit binnen- en buitenland zijn meer dan welkom!

Dames en heren,

Mijn coördinatieopdracht –in het bijzonder in en voor de unieke vallei van de Kleine Nete– vormt meteen de brug met de andere gevierde van vandaag -met wie het zo fijn samenwerken is-, en met de Regionale Landschappen.

Ook zij hanteren een uniek model:

Zij zijn een netwerkorganisatie en hanteren een duurzaam overlegmodel. Ze dialogeren met hogere overheden en het middenveld en maken lokaal cruciale projecten waar met alle relevante stakeholders.

Ze verbinden een brede kennis van de regio in zijn landschappelijk-ecologisch dimensie en als netwerk van partners en actoren, met het individuele keukentafel-niveau.

Ze werken transversaal en interdisciplinair met en in een landschap als framework waar natuur, landbouw en voedselvoorziening, erfgoed, toerisme, en zoveel meer harmonieus samenkomen.

Ze zijn realisatiegericht want steken gretig ‘schuppen in de grond’, denk maar aan de talrijke uitvoeringsprojecten in de Kleine Nete.

Om het heel concreet te maken: Op 15 jaar realiseerde het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete meer dan 500 landschapsprojecten, goed voor meer dan 100 km houtkanten, meer dan 100 poelen, en de aanplanting van meer dan 250.000 bomen.

Last but not least speelt het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete een innovatieve rol b.v. in de uitrol van de methodiek van de landschapsbiografie.

Wat begon in de Kempen, veroverde vervolgens Vlaanderen.

Uit de fijne en veelvuldige samenwerking met het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete kan ik concluderen dat dit ook echt werkt.

De resultaten op het terrein zijn talrijk en waardevol. Dat is in niet geringe mate de grote verdienste van de persoon die we vandaag huldigen en van zijn hele team.

Beste Bas, heel veel dank voor en van harte proficiat met de manier waarop je dit model, als coördinator van het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete, al 15 jaar mee opzet en uitdraagt in de Kempen en bij uitbreiding in provincie Antwerpen.

Veel dank en waardering ook voor de wijze waarop je die inzichten al 5 jaar lang deelt met collega's in heel Vlaanderen als voorzitter van het Vlaams Overleg Regionale Landschappen dat inmiddels 18 gebiedsdekkende Regionale Landschappen omvat.

Dames en heren,

“History of science is the history of mankind”, schreef wetenschapshistoricus George Sarton. Wetenschap en maatschappij zijn onlosmakelijk verbonden.

Wat ons daarbij in het bijzonder bindt, is het geloof in samenwerking en vooruitgang, in de vindingrijkheid en innovatie om uitdagingen aan te gaan, of ze nu liggen in natuur-gebaseerde oplossingen, bio-technologie, IT, sociale wetenschappen of elders, of een wijze combinatie van veel van dat alles.

Greenpeace verwoordde het ooit als volgt: “Good planets are hard to find. Let's take care of this one”.

En ook Barack Obama benoemde het eerder deze maand als één van de uitdagingen van deze generatie!

In de context van vandaag past ook zijn uitspraak uit 2008: “It's important to listen to what scientists have to say, even when it's inconvenient, especially when it's inconvenient.”

Ik houd steeds ook graag de woorden van Sir David Attenborough in het achterhoofd:

“If working apart we're a force powerful enough to destabilise our planet, surely working together we are powerful enough to save it!”

Zie daar onze gezamenlijke opdracht, en net als Bas ben ik hoopvol.

Ik wens KULeuven, die volgend jaar een wel heel bijzondere verjaardag viert (met name 600 jaar), nog vele boeiende en uitdagende jaren.

Alle goeds ook voor de Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen Campus Geel.

En bravo aan Bas.

Blijf alsjeblieft investeren in de alom gewaardeerde samenwerking met de Regionale Landschappen.

We zullen er allemaal wel bij varen.

Ik wens u allen nog een erg fijne avond toe.